

Wojciech Śmigielski

Grodzisko, pow. Pleszew. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 7, 87-88

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DZIERŻĘCIN, pow. Sławno

patrz

okres wpływów rzymskich

GRODZISKO, pow. Pleszew
Stanowisko 1

Zakład Archeologii Wielkopolski
Instytutu Historii Kultury Materialnej PAN
Konservator Zabytków Archeologicznych
w Poznaniu

Badania prowadził mgr Wojciech Śmigiełski,
Finansował WKZ w Poznaniu. Pierwszy sezon
badań, Grodzisko kultury łużyckiej z okresu
halszackiego.

W ramach weryfikacji grodzisk z obszaru woj. poznańskiego, które dotychczas, na podstawie materiału zebranego z powierzchni, uznawane są za grodziska kultury łużyckiej, rozpoczęto prace na grodzisku w miejscowości Grodzisk, położonej we wschodniej części powiatu pleszewskiego, na łąkach w pobliżu Prosną. Jest to obiekt powierzchni 2,5 ha, dwuczłonowy kształtu owalnego. W północno-zachodniej części znajduje się okrągły gród, otoczony pierścieniowatym wałem, do którego przylega od południowego-wschodu drugi wał, otaczający wydłużonym owalem drugi człon grodu. Obecny stan grodziska odbiega od pierwotnego, gdyż przed wojną oraz w okresie 1940-1944 obniżono wały o około 2 m a ziemię zasypano fosą, resztę zaś rozwieziono na łąki. Niewielkie badania próbne przeprowadziło tu Muzeum Prowincjonalne w Poznaniu w 1911 r., a badania powierzchniowe prof. J. Kostrzewski w 1915 i 1916 r. Dostarczyły one materiału ceramicznego kultury łużyckiej, okresu wczesnego średniowiecza i średniowiecza, a podczas niwelowania wałów znaleziono podobno, oprócz ceramiki, narzędzia i broń żelazną a także skarb monet i ozdób srebrnych w naczyniu. Ze znalezisk tych nic się nie zachowało. Wiadomo ze źródeł pisanych, że gród w Grodzisku był jednym z punktów oporu w walkach Władysława Łokietka z Krzyżakami.

Celem badań była weryfikacja chronologii i funkcji obiektu. Założono wykop na południowym wale owalnej części grodziska długi 25 m i szeroki 2 m oraz, aby choć ogólnie zorientować się w charakterze zabudowy wnętrza, założono wykop 5 x 5 m na majdanie. Przecięcie wału wykopem prostopadłym do jego kierunku biegu pozwoliło na dokładne zbadanie jego konstrukcji, a przede wszystkim rozstrzygnęło kwestię jego datowania. Wał był zbudowany w konstrukcji przedkładkowej z warstw belek ułożonych na przemian wzdłuż i w poprzek jego kierunku, umocnionych pionowo bitymi słupami. Wysokość jego wynosiła około 2 m a szerokość około 10 m. Wśród konstrukcji wału znaleziono ceramikę kultury łużyckiej. We wczesnym średniowieczu zrujnowany wał podwyższono o 1,5 - 2 m przez nasypanie gliny. Zabudowę wnętrza grodu rozpoznano w niewielkim zakresie. W pobliżu wału odkryto resztki domu zbudowanego w technice zrębowej, a nieco dalej na północny-zachód kilka jam. Były one kształtu kolistego, średnicy 80-100 cm, głębokości 30-50 cm. Jamy dostarczyły niewielkiej ilości materiału ceramicznego, natomiast warstwa osadnicza zalegająca nad nimi była dość obficie nasycona fragmentami naczyń, przeważnie chropowatych, obrzucanych i obmazywanych; znalazły się także fragmenty talerzy, mis, kubków i czerpaków. Brak jednak wśród tego

zespołu fragmentów naczyń bardziej charakterystycznych, dlatego jego dokładniejsze datowanie jest trudne. Można jedynie powiedzieć, że gród funkcjonował w okresie halstańskim i założyła go ludność kultury łużyckiej.

Dalszych badań na tym obiekcie nie przewiduje się.

W pobliżu grodu odkryto liczne ślady osadnictwa z czasów kultury łużyckiej, mniej więcej współczesnego grodowi.

GRZYBIANY, pow. Legnica
Stanowisko 1

Zakład Epoki Metali Instytutu Historii
Kultury Materialnej PAN
w Warszawie

Badania prowadził dr Zbigniew Bukowski i mgr Leszek Gajewski przy udziale mgr Krystyny Sokołowskiej i mgr Adama Walusia. Finansował IHKM PAN oraz WKK we Wrocławiu. Czwarty sezon badań. Droga i osiedle z późnej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza.

Wykopaliska prowadzono równoległe na dwóch odcinkach tj. u podnóża północnego zbocza współczesnego brzegu Jeziora Koskowickiego na zewnętrznej, zabagnionej krawędzi / odcinek A/ oraz na wzniesieniu i w środkowej części zbocza północnego, obecnego brzegu Jeziora Koskowickiego / odcinek B/. Na odcinku A, około 125 m², odkrywano "drogę" moszczoną drewnem, z wczesnej epoki żelaza /Halstatt C-D/, na odcinku B, około 35 m², nawarstwienia osady, a ściślej mówiąc, osiedli z późnej epoki brązu i wczesnej epoki żelaza.

Wykopaliska na odcinku A, pozwoliły ustalić przebieg drogi moszczonej drewnem i opracować plan jej zachowanych elementów konstrukcyjnych. Droga, biegnąca przez podmokły teren na odcinku 31 m o orientacji zbliżonej do z północnego-wschodu na południowy -zachód, prowadziła od położonego w pobliżu wyniesienia do osady/?/ na wyspie utworzonej sztucznie z drewna i mułu, połączonej od strony północnej z innym wyniesieniem sztuczną groblą lub pomostem / ?/ . Nawierzchnia drogi zbudowana była z grubego drewna. Były to bele okrągłe, nie-okorowane, pochodzącego z drzew młodszych / około 20 - 30 lat/ i starszych / powyżej 40 lat/, przeważnie z sosny. Kłody o długości od 3 do 3,5 m., układane były niekiedy bezpośrednio na podłożu gruntowym, którym są tu osady piasków, mułów i szarych łów wapiennych, niekiedy zaś na podbudowie z gałęzi i chrustu, także z terdzi z sosny, brzozy i olchy. Podbudowę wzmacniano nieraz kłodami i umacniane za pomocą pali z drewna iglastego / materiał sosnowy/ i liściastego / materiał dębowy/. Przy krańcu północno-wschodnim od strony wyniesienia, nawierzchnia zbudowana była z 2 - 3 kłód układanych równoległe do biegu drogi, które można nazwać legarami. Dalej w kierunku na południowo-zachodnim w środkowej części drogi, nawierzchnia zbudowana była z 6-7 kłód, również układanych równoległe do biegu drogi.

Przy krańcu południowo-zachodnim od strony osady/?/ na wyspie, nawierzchnia zbudowana była z kłód układanych w kierunku poprzecznym do równoległych legarów.